

شنبه 7 شهریور 8 رمضان 29 اوت

درگذشت آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی در سال 1369 هجری شمسی...

درگذشت آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی در سال 1369 هجری شمسی حضرت آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی از مراجع تقلید شیعیان جهان در سال 1369 هجری شمسی بر اثر سکنه قلبی به رحمت حق پیوست . مرحوم آیت الله مرعشی در ماه صفر سال 1315 هجری قمری در نجف در خانواده ای روحانی و اهل علم دیده به جهان گشود و از کودکی به تحصیل علوم متداول در حوزه پرداخت . ایشان مقدمات را نزد پدر و علم تجوید قرآن را از شیخ نورالدین بکناشی آموخت. این عالم ربانی از شاگردان آیت الله خالصی در کاظمین بود و در ادامه تحصیل و آموختن فقه و اصول، حدیث و رجال در کاظمین به نجف عزیمت کرد و علوم تفسیر، کلام و اصول اخلاقی را فرا گرفت . آیت الله مرعشی پس از کسب درجه اجتهاد از دهها تن از مراجع و علمای حوزه علمیه نجف به دستور آیت الله حائری یزدی در حوزه علمیه قم به تدریس و تحقیق مشغول شد. ایشان در قم نیز از مطالعه غافل نماند و دانش خود را در زمینه های عرفان، علوم عقلی ریاضیات، هندسه، علوم شیمی و ادبیات گسترش داد. ایشان در مبارزات علما و روحانیون با رژیم پهلوی همواره یار و همراه امام بود و با اعمال ضد انسانی شاه مخالفت می کرد. از مهمترین خدمات وی تأسیس کتا بخانه ای کم نظیر در قم است که بیش از 300000 جلد کتاب در آن نگهداری می شود. گفتنی است که این عالم وارسته در مسافرتها متعدد علمی - تحقیقی خود به مناطق مختلف جهان با افرادی فاضل و علمایی گرانقدر چون «علامه بغدادی، هانری گربن و رابین درانات تاگور» مباحثات و مبادلات علمی داشت.

خلاصه ای از زندگی این بزرگ مرد عرصه دین و دانش:

ولادت :

مرحوم سید شهاب الدین مرعشی نجفی، در روز بیستم صفر سال 1315 هـ. ق در نجف اشرف در يك خانواده علم و تقوی متولد شد.

پدر ایشان مرحوم سید شمس الدین محمود حسینی مرعشی نجفی و جد ایشان مرحوم سید علی، معروف به سید الاطبا یا سید الحکما، می باشد که نسب شریفش با سی و سه واسطه به امام زین العابدین (علیه السلام) منتهی می گردد و والده ماجده ایشان، علویه صالحه فاضله، بنت مرحوم آقا سید ابوالقاسم خوئی، فرزند مرحوم سید مهدی خوئی است که از بنی اعمام مرحوم آیه الله سید حسین کوه کمری عم بزرگوار مرحوم آیه الله سید محمد حجت می باشد.

تحصیلات :

ایشان پس از طی مراحل مقدماتی و دروس سطح، نزد مرحوم والدشان، به خاطر هوش سرشار و عشق و علاقه وافری که به تحصیل علوم دینی داشته اند، به حوزه علمیه نجف اشرف رفته و از محضر بزرگان استفاده نمودند، علاوه بر این سایر علوم را نیز، مانند : علم حدیث، رجال، درایه، تراجم، انساب، تفسیر، کلام، عقاید، دیان، طب، تجوید و قرائت قرآن کریم، ادبیات، حساب، هندسه و سایر علوم ریاضی را از اعلام و مشاهیر آن زمان بهره وافر برده و بر بسیاری از علوم مذکوره تسلط کامل یافتند.

اساتید :

ایشان از محضر بسیار از بزرگان کسب علم نموده است که نام آنها عبارتند از :

- 1 - آقا ضیا الدین عراقی.
- 2 - شیخ عبد الکریم حائری .
- 3- سید احمد بهبهانی.
- 4 - شیخ محمد حسین کاشف الغطا.
- 5 - علامه میرزا آقا اصطهباناتی.
- 6 - والد معظمشان .
- 7 - شیخ محمد حسین شیرازی.
- 8 - میرزا باقر ایروانی نجفی.

9 - اسماعیل محلاتی نجفی.

10 - سید حسن صدر.

11 - آقا شیخ عبدالنبی نوری.

12 - آقا حسین نجم آبادی.

تدریس :

سال 1343 هـ. ق در قم شروع به تدریس سطح و خارج فقه و اصول نمودند، ایشان می فرمودند: (من به قدری برای تدریس مجهز بودم که هیچگاه خسته نمی شدم و هر گاه کسالتی یا مشکلی برای من پیش می آمد، نذر می کردم که اگر مشکل بر طرف شود، یک دوره مکاسب محرمه درس بدهم و این کار در موارد بسیاری پیش آمد و تکرار شد).

ایشان در طول بیش از 68 سال تدریس در حوزه علمیه قم با تلاش و کوشش بی وقفه و بر قراری روزانه بیش از هفت جلسه درس، شاگردان بسیاری را تربیت نموده که تدریس ایشان در حوزه علمیه نجف، تهران و قم، و تربیت هزاران شاگرد خداجوی که خود هر یک از زمره بزرگان اسلام بوده و می باشند، او را به عنوان یک شاخص فقاقت، در آفاق و اکناف جهان، مشار الیه بالینان نموده بود.

شاگردان :

ایشان در طول تدریس در حوزه علمیه قم شاگردان بسیاری را تربیت نموده اند که از جمله شاگردان برجسته و میرز ایشان، می توان :

1 - سید باقر طباطبائی سلطانی.

2 - شیخ مرتضی حائری یزدی .

3 - شهید مرتضی مطهری .

4 - شهید حاج شیخ حسین غفاری .

5 - شهید حاج سید محمد علی قاضی طباطبائی .

6 - شهید صدوقی یزدی .

نام برد و بسیاری دیگر از بزرگانی که از محضر ایشان تلمذ نموده اند .

تألیفات :

ایشان دارای تألیفات بسیار متعددی هستند که نمی توان همه آنها را در این مختصر گنجانند لذا از باب تبرک به چند نمونه از آنها اشاره می نمائیم.

1 - کتاب مشجرات آل رسول الله الاکرم (صل الله علیه وآله).

2 - کتاب المسلسلات فی ذکر الاجازات.

3 - کتاب طبقات النسابة.

4 - کتاب مزارات العلویین.

5 - کتاب الفوائد الرجالية.

6 - کتاب اعیان المرعشیین.

7 - کتاب اللئالی المنتظمة و الدرر الثمينة.

8 - مستدرک کتاب شهدا الفضيلة.

9 - کتاب لمعة النورو الضیا.

10 - رساله سجع البلابل فی ترجمة صاحب الوسائل .

11 - رساله وسیلة المعاد فی مناقب شیخنا الاستاد.

12 - رساله لؤلؤة الصدق فی حياة السيد محمد الاشراف.

14 - رساله الفتحیه.

15 - رساله مطلع البدرین.

16 - رساله مفرج الكرب.

17 - رساله طریقه .

18 - رساله در شرح حال استاد خود.

19 - کتاب منیة الرجال فی شرح نخبة المقال.

20 - رساله در شرح حال شیخ عز الدین بن اثیر موصلی.

21 - کتاب سلوة الحزین و مونس الکتیب کشکولی.

22 - کتاب الشمعه فی مصطلحات اهل الصنعه.

23 - کتاب التجوید، مشتمل بر فوائد مهم علم تجوید .

24 - کتاب الرد علی مدعی التحریف.

25 - حاشیه بر کتاب انوار التنزیل در تفسیر قرآن.

خصوصیات اخلاقی:

یکی از خصوصیات ایشان این بود که مطالعات زیادی داشتند و هر کتابی که به دستشان می رسید، همان شب اول می نشستند و تا نصف شب و گاهی تا سحر مطالعه می فرمودند سپس رئوس مطالب یا احیاناً مطلبی اگر به نظرشان می رسید، در حاشیه یاد داشت می کردند.

یکی دیگر از خصوصیات ایشان علاقه و عشق بی حد و حصر نسبت به کسب علم و دانش بود يك وقتی ایشان نقل می فرمودند: (زمانی که ما در نجف اشرف به تحصیل اشتغال داشتیم، گاهی می شد که ما تا 40 روز اصلاً گوشت گیرمان نمی آمد که بخوریم، خوب آقازاده هم بودیم و رویمان نمی شد برویم پیش اعلام و بزرگان آن وقت و دست دراز کنیم و گاهی آنقدر سر گرم درس بودیم که تا 24 ساعت گرسنه می ماندیم ولی اصلاً توجه به این مسائل نداشتیم).

خصوصیت دیگری که داشتند، می فرمودند: (من از روز اولی که خودم را شناختم و روی پای خودم ایستادم، از البسه خارجی استفاده نکرده ام) و تا آخر عمرشان هم همینطور بودند.

خصوصیت دیگر ایشان، پایبندی ایشان به اقامه جماعت در حرم مطهر حضرت معصومه (سلام الله علیها) بود از همان زمان قدیم، نزدیک به 60 سال پیش ایشان مرتب سه وعده مشرف می شدند به حرم مطهر و در آنجا اقامه جماعت می فرمودند. رفتار ایشان چه با اهل منزل و چه با دیگران بسیار صمیمی بود و ایشان اجازه می فرمودند که هر کس مشکلی دارد بیاید مطرح کند و ارائه طریق می فرمودند سینه ایشان به قول خودشان صندوق اسرار مردم بود ایشان در غم و شادی مردم شریک بودند و در مراسم مختلف وفیات و مجالس عقد و عروسی آنان شرکت می کردند و می فرمودند: (من به اکثر منازل قمی ها قدم گذاشته ام).

یکی دیگر از بارز ترین خصوصیات اخلاقی ایشان، علاقه و اظهار ارادت و توسل و تضرع شدید نسبت به ائمه معصومین (علیه السلام) بود ایشان می فرمودند از روزی که خودم روی پای خودم ایستادم، هر گاه لباس نوی می دوختم، نخستین بار می بردم در حریمهای ائمه (علیهم السلام) و با مالیدن به ضریح، آن را متبرک نموده، بعد از آن استفاده می کردم.

خدمات:

ایشان از زمان قدیم که در قم اقامت گزیدند، همیشه در فکر احداث مدرسه، مسجد، حسینیه، کتابخانه و آثار و ابنیه خیریه بوده اند مثلاً قبل از این که شهر قم دارای آب لوله کشی شود، مردم از طریق آب انبارها، آب مصرفی خود را تأمین می کردند لذا این آب انبارها نقش مهمی در زندگی مردم داشتند به همین لحاظ ایشان در آن زمان، بیش از صدها آب انبار چه به صورت مستقیم که خودشان بانی بودند و چه به صورت غیر مستقیم که دخالت داشتند، احداث نمودند، ایشان در ساخت مساجد و حسینیه های بسیاری چه در شهر قم و چه در شهرهای دیگر و حتی در کشورهای خارجی دخالت داشته اند مدارس علمیه مرعشیه، مهدیه، مؤمنیه، شهابیه و حسینیه جنب بیت و کتابخانه عمومی واقع در خیابان آذر قم از دیگر آثار احداث شده توسط ایشان است.

فعالیت:

معظم له در بیشتر اوقات فراغت، اشتغال به تألیف و تصنیف در علوم و فنون مختلف اسلامی داشته اند علاوه بر آن همه روزه در سه وعده صبح و عصر و شب در حرم مطهر حضرت معصومه (سلام الله علیها) اقامت جماعت می فرمودند و این کار را تا آخرین روز حیات مبارکشان ترك نشد و یکی دیگر از کارهای معمول ایشان، رسیدگی به امور مقلدین در داخل و خارج کشور بوده است بر قراری ارتباط با علما و دانشمندان و نمایندگان خود در سایر بلاد و کشورها از اهم فعالیت های دیگر ایشان به شمار می رفته است.

مسافرت:

معظم له پس از کسب مدارج عالی و اشتغال به تدریس در حوزه علمیه نجف اشرف، در سال 1342 هـ. ق به قصد زیارت ثامن الائمه (علیه السلام) به ایران سفر می کند پس از تشریف به ارض اقدس و زیارت مرقد مطهر حضرت امام رضا (علیه السلام) به هنگام مراجعت در مجالس دید و باز دید در تهران ملاقاتی داشتند با علمای آن روز تهران از جمله مرحوم آقا شیخ عبدالنبی نوری و مرحوم آقا حسین نجم آبادی و سپس به قصد زیارت مرقد مطهر حضرت معصومه (سلام الله علیها) عازم شهر مقدس قم می شوند.

مرحوم شیخ عبدالکریم حائری به طور جدی از ایشان می خواهند که در قم اقامت نموده و به تدریس در حوزه مشغول شوند ایشان می فرمایند من به قصد زیارت آمده ام و باید بر گردم به نجف اشرف ولی مرحوم آقا شیخ عبدالکریم به ایشان تکلیف می کنند و لذا معظم له از همان سال 1343 هـ. ق در قم ساکن می گردند.

وفات:

سرانجام، پس از يك عمر سعی و کوشش در راه احیای شریعت نبوی (صل الله علیه وآله) و نگهداری از میراث گران سنگ فرهنگ غنی اسلامی، پس از حدود يك قرن تعلیم و تعلم و ارشاد و هدایت و تألیف، فقیه بزرگوار اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام)، علاقه نسابه، در هفتم ماه صفر سال 1411 هـ. ق، مطابق با هفتم شهریور 1369 هـ. ش، در سن 96 سالگی به لقا الهی شتافت و تشییع بسیار با شکوهی از جنازه او به عمل آمد، و طبق وصیت در قسمت ورودی کتابخانه، که سالها در گرد آوری کتاب های آن کوشیده بود، مدفون گردید